

Nakano Takeko

中野 竹子

Nakano Takeko 中野 竹子 1847 áprilisában született és 1868. október 16-án halt meg. Az *Aizu*-hűbérbirtok (1) női harcosa volt, aki a *Boshin*-háború (2) idején harcolt és esett el. Az *Aizu*-i csatában *naginata*-val, vagyis japán hosszú nyelű szálfegyverrel küzdött, és egy ideiglenesen szervezett női harci egység vezetője volt, amely a csatában a hivatalos hadrendtől függetlenül vett részt.

Takeko és más nők engedély nélkül léptek a frontvonalba, mivel az *Aizu*-hűbérbirtok rangidős megtartói nem engedélyezték számukra, hogy a tartomány hadseregének hivatalos részeként harcoljanak. Ezt az egységet utólag *Jōshitai* 娘子隊, vagyis „leánycsapat” néven említették.

Nakano Takeko Edo-ban született, és *Nakano Heinai* (1810–1878), az Aizu-hűbértok tisztviselőjének elsőszülött lánya volt, valamint *Nakano Kōko* (1825–1872), *Oinuma Kinai* lánya, aki a *Toda* klán szolgálatában állt az *Ashikaga* -hűbértokban. *Takeko*-nak volt egy fiatalabb testvére és húga. Családjuk a *Beidai Ninocho* negyedben lakott, *Tamogami Hyogo* lakónegyedében, aki apja távoli rokonának számított. *Takeko* jól képzett volt, és erős társadalmi pozícióval rendelkező samuráj családból származott.

1853 és 1863 között harcművészeti képzést kapott, tanulmányozta a kínai konfuciánus klasszikusokat, valamint a kalligráfiát. Mesteréhez, *Akaoka Daisuke*-hez került, aki később adoptálta is őt, és aki egyben *Matsudaira Teru*, a *Matsudaira Katamori*, az Aizu-hűbértok *daimyō*-jának adoptált hűgának híres oktatója volt. *Takeko* fiatalabb diákoknak, köztük hűgának is tanított, aki szintén iskolába járt.

Nakano Takeko menkyo (3) minősítést szerzett a *Hasso-Shoken* ágon, amely az *Itto-ryu* egyik jelentős ága volt. Ezzel a képesítéssel a *Niwase-i Itakura* birtokon kapott állást, amely a mai *Okayama* prefektúrában található másodrendű hűbértok volt. Itt a birtok úrnőjének tanította a *naginata* használatát, valamint titkárnőként is szolgálta őt. 1863-ban hagyta el ezt a pozíciót, amikor mesteréhez, *Akaoka Daisuke*-hez került adoptált lánynak. Mestere az Aizu-hűbértok szolgálatába állt Osakában, és az Aizu-hűbértok katonai erőit vezényelte Kiotóba biztonsági feladatokra. Mesterének az volt a szándéka, hogy férjhez adja *Takeko*-t a saját unokaöccséhez, de mivel az ország társadalmi zavargásokkal volt sújtva, *Takeko* elutasította a házasságot, és újra találkozott Edo-i családjával.

A 1860-as években, miközben adoptált apja mellett harcművészeti oktatóként dolgozott, *Takeko* először 1868 februárjában tartózkodott Aizu környékén. Az azt követő tavaszi és nyári hónapokban az *Aizuwakamatsu*-i kastélyban nőknek és gyermekeknek tanította a *naginata* használatát, emellett figyelmet fordított a női fürdőhöz lopakodó kíváncsiskodók elfogására is.

A kép illusztráció.

Polgárháború

Nakano Takeko részt vett a *Boshin*-háborúban, a *Tokugawa* shogunátus hívei és a *Meiji*-császár hatalmának visszaállításáért harcoló erők közötti polgárháborúban.

A konfliktus során *Nakano Takeko* az *Aizu*-i csatában harcolt, *naginata*-val a kezében, egy ideiglenesen szervezett női harci egység élén, amelynek tagjai között ott volt az édesanyja és a húga is.

A *Jōshitai* (娘子隊, „Leánycsapat”)

Ezt a női harci egységet a következő nők alkották:

- A csoport vezetője, *Nakano Takeko*, aki ekkor 21 éves volt.
- *Takeko* édesanyja és húga, *Kōko* és *Yūko*. *Kōko* ekkor a negyvenes éveiben járt, *Yūko* pedig 16 éves volt.
- *Hirata Kochō* és fiatalabb húga, *Hirata Yoshi*.
- *Yoda Kikuko* és édesanyja vagy idősebb nővére, *Yoda Mariko*.
- A híres női harcos, *Yamamoto Yaeko*.
- *Okamura Sakiko* és idősebb nővére, *Okamura Makiko*.
- Egy névtelen nő, aki *Watashi* konkubinjának számított.
- *Jinbo Yukiko*, az *Aizu*-klán női hűbérese.
- A *Monna naginata dojo* tanítványai: *Monna Rieko*, *Saigo Tomiko* és *Nagai Sadako*.
- *Hara Gorō* fiatalabb nővére.
- *Kawahara Asako*.
- *Koike Chikyoku* (1824–1878), egy *nanga* festő, aki túlélte a csatát.

A nők a csatában önállóan harcoltak, mivel az *Aizu* ősi tisztviselői, különösen *Kayano Gonbei*, nem engedélyezték számukra, hogy hivatalosan részt vegyenek a harcban. Ezt az egységet utólag nevezték el *Jōshitai*-nak, azaz női hadosztálynak. *Furuya Sakuzamon*, a shogunátus hadseregének ezredese, aki a 11. és 12. gyalogezredek egyes egységeit irányította, *Nakano Takeko*-t nevezte ki a női egység vezetőjévé közvetlenül halála előtt.

1868 október 16-án reggel, a *Fukushima-i Nishibata* negyed *Yanagi*-hídjánál, *Nakano Takeko* rohamot indított az *Ōgaki Domain* császári csapatai ellen, amelyeket egy *Shaguma* nevű tiszt vezetett, és amelyek puskákkal voltak felszerelve. Amikor a császári csapatok rájöttek, hogy ellenségeik női harcosok, a parancsnokaik parancsot adtak, hogy ne lőjenek rájuk. Ez lehetőséget teremtett *Nakano* katonáinak a támadásra. Több ellenséget megöltek, mielőtt a császári csapatok tüzet nyitottak volna. *Nakano*-t mellbe találta egy golyó, és megsebesült.

Annak érdekében, hogy az ellenség ne szerezze meg a fejét trófeaként, *Nakano* arra kérte húgát, *Yūko*-t, hogy vágja le a fejét, ezzel megakadályozva fogságát, és biztosítva számára a tisztességes temetést. *Yūko* elfogadta a testvére kérését. A lefejezéshez az *Aizu* egyik katonáját, *Ueno Yoshisaburō*-t kérte fel segítségül.

A csatában *Hirata Kochō*-t *Jinbo Yukiko* mentette meg. *Kochō*, aki a helyettes parancsnok volt, *Nakano* halála után átvette az egység vezetését, hogy megvédje az *Aizuwakamatsu*-i kastélyt, miközben a helyettes vezető szerepét *Yamamoto Yaeko* vette át. Később *Kōko* és *Yūko* is belépett a *Tsuruga* kastélyba, és csatlakozott *Yamamoto Yae*-hez.

A csata után *Nakano Takeko* fejét húga a család közeli, *Fukusima*-i prefektúrában található *Hōkai*-templomba vitte, a mai *Aizubange* területén, ahol a pap tisztességesen eltemette egy fenyőfa alatt. Fegyverét a templomnak adományozták.

A *Hōkai*-templom mellett, a sírjánál emlékművet állítottak *Nakano Takeko* tiszteletére. Az emlékmű felállításában részt vett az *Aizu* szülőtte és a Japán Császári Haditengerészet admirálisa, *Dewa Shigetō*.

Nakano Takeko-emlékműve, *Hōkai*-ji,
Aizubange, *Fukushima*, Japán

Az éves *Aizu Őszi Fesztivál*on fiatal lányokból álló csoport vesz részt a felvonuláson, akik *hakama*-t és fehér fejpántot viselnek. Ezzel *Nakano Takeko* és a *Jōshitai* női harcosainak tetteit idézik fel és tisztelik.

Egy szobor áll az *Aizu-i Higashi Jodo Nakano Takeko Park*ban, amelyen a legendás japán samuráj, *Nakano Takeko* látható, kezében *naginata*-val, a hagyományos japán lándzsaféle fegyverrel, harcra készen.

Szómagyarázat

1. **Aizu hűbértok**, azaz Aizu-han. Az Edo-kori Japán egyik jelentős hűbértoka a han rendszerben. A han olyan feudális területi egység volt, amelyet egy daimyo irányított, saját hadsereggel és közigazgatással, a Tokugawa-bakufu fennhatósága alatt. Az Aizu-han a mai Fukushima prefektúra területén feküdt, központja az Aizu-Wakamatsu városában álló Tsuruga kastély volt. A Matsudaira-klán egyik ága kormányozta, amely a Tokugawa-házhoz tartozott. A Boshin War idején a Tokugawa-oldalon harcolt, és az Aizu-i csata a hűbértok bukásához vezetett.
2. **Boshin-háború**. 1868 és 1869 között zajló polgárháború Japánban a Tokugawa-bakufu és a császári restaurációt támogató erők között. Nevét az 1868-as év hagyományos ciklikus megjelöléséről kapta. A konfliktus a Tokugawa-rendszer bukásához és a Meiji-restauráció győzelméhez vezetett, amely a császári hatalom politikai elsőbbségének helyreállítását és a feudális han rendszer felszámolását eredményezte.

3. A **menkyo** (免許) a japán harcművészetekben, különösen a koryū, azaz a klasszikus iskolák rendszereiben használt mesteri oklevél vagy képesítés.

Jelentés és magyarázat:

- A szó szó szerint „engedélyt” vagy „hivatalos engedélyt” jelent.
- A menkyo bizonyítja, hogy a tanítvány elsajátította az adott iskola technikáit, elméleti tudását és filozófiáját.
- A koryū iskolákban nem mindig a modern övfokozati rendszer (dan) szerint haladnak, hanem menkyo rendszert alkalmaznak. Ez hierarchikusan több fokozatból állhat, például menkyo kaiden, ami a teljes mesteri tudás átadását jelenti.
- A menkyo birtokosa jogosult lehet tanítani másokat, és gyakran a mester hagyatékát is továbbadhatja.

Röviden: a menkyo egy hivatalos oklevél, amely igazolja, hogy valaki mesterszintű tudással rendelkezik egy klasszikus japán harcművészeti iskola rendszerében, és taníthat másokat.